

MAGYAR BANYÁSZLAP

THE HUNGARIAN MINERS JOURNAL VISITS MORE THAN ELEVEN HUNDRED MINING CAMPS AND MORE THAN FOURTEEN THOUSAND HOMES.

HIMLerville,

KENTUCKY.

THE HUNGARIAN MINERS JOURNAL HAS MORE SUBSCRIBERS THAN ANY OTHER THREE HUNGARIAN WEEKLIES IN THE UNITED STATES.

KANSASBAN GYŐZTEK A SZTRÁJKOLÓ BANYÁSZOK

A Doubleday Coal Co. hónapok óta tartó harcok után megegyezett a szervezettel. — A jacksonvillei egyezmény elismerése után újra munkába álltak a bányászok. — Valószínűleg a többi társaságok is visszahívják bányászait.

Több ízben megírtuk, hogy a kansasi bányaurak éppen úgy mint az ország más államainak széntőkei, szintén felrúgták a jacksonvillei egyezményt. Ők is le akarták végleg törni Kansasban a United Mine Workerst és ki akarták irtani teljesen a localokat.

A bányászok azonban ott se hagyták magukat. Tudták, ha most sikerül a bányaurak terve, rabszolgaságba jutnak. És még emlékeztek arra, mit jelent kiszolgáltatva lenni a bányaurak kényének, kedvének abból az időből, amikor nem volt United Mine Workers.

Amikor a bányaurak közültek velük, hogy többé nem ismerik el érvényesnek a szerződést, a bányászok itt is letették a csákányt és tudatták a bányák uraival, hogy ők pedig nem hajlandók open shop alapon dolgozni a bányaurak által megszabott munkabérekért, mely vagy 20 százalékkal alatta volt még az 1917-es munkabéreknek is.

Amikor kiakasztották a kansasi bányáknál az új fizetések és munkafeltételek jegyzékét, másnap a szervezett bányászok már nem mentek munkába.

A bányák egy darabig le voltak zárva. A bányaurak azt remélték, hogy a bányászok kis megtakarított pénze majd elfogy és akkor ők maguk mennek könyörögni, hogy legyenek olyan kegyesek a társaságok és kezdjék meg újra a munkát a mélyen leszálított fizetések mellett.

A bányaurak csalódtak. A hónapok óta tartó sztrájk se törte meg a bányászokat, nem mentek könyörögni a bányák megnyitásáért.

Mint ahogy pedig a bányákat még is meg akarták nyitni a bányák urai, sztrájkőröket toboroztak. Természetesen első sorban a szervezett bányászok közül akarták a munkásokat toborozni — azonban dicsőretekre legyen mondva az ottani bányászoknak — ez a kísérlet kudarcot vallott. A szervezet zászlaját elenyésző csekély számban hagyták ott.

Sztrájk törőkkkel azonban Kansasban se valami nagyon boldogulnak. Ott se azért állnak be sztrájkőröknek, hogy dolgozzanak is a fizetésért. Így aztán a szén kitermelése sztrájk törőkkel ott is többé kerül, mint a szervezett bányászokkal.

A társaságok azonban tovább is a sztrájk törőket toboroztatják; mert le akartak számolni minden áron a United Mine Workersal. A bányászok pedig tetlenül heverték. A bányaurak fizetett fegyveres bérencei per se minden módon zaklatják a sztrájkolókat, beléjük kötnék, hogy zavargásokat idézzenek elő. A szervezett bányászok azonban mindig kitérnek, mert

kerülni akarnak minden vérengzést.

A társaságok közül a Doubleday Coal Co. már megunt a sztrájk törőkkkel való kísérletezést, a sok hiábavaló kiadást és tárgyalásra hívta meg a szervezet vezetőit. A tárgyalás vége aztán megegyezés lett. Ujra érvénybe léptették a jacksonvillei egyezményt és így a bányászok már meg is kezdték a munkát.

A bányatársaságok természetesen toporzékoltak a társaság vezetősege ellen, árulónak nevezik ezt a társaságot, amiért megegyezett a szervezettel. Azt állítják, hogy ha ez a társaság nem üt rést frontjukon, sikerült volna nekik a bányászokat egészen letörni. Nem akarják belátni, hogy ez soha se sikerülhetett volna, mert a bányászok el voltak szánva kitartani a végsőkig.

Az még a legtöbb társaság azt mondja, hogy inkább éveket lezárva tartják a bányákat, még sem követik a Doubleday Coal Co. példáját, viszont a hogy mi ismerjük a bányaurakat, bizonyosra vesszük, hogy hamarosan lesznek követők. Különösen, ha javul egy kicsit a szén ára.

NINCS MEGEGYEZÉS A CROWE BANYÁKBAN.

A szervezet és a Crowe Coal Company a Henrietta szénmezőn Oklahomában egész mult heten tárgyaltak a megegyezés végett Kansas City, Mo.-ban, azonban nem sikerült az ellentéteket áthidalni.

A Crowe Coal Company ragaszkodik a bérleszállításhoz s kijelentette, hogy inkább tovább is open shop alapon dolgozzon, mintsem bérleszállítás nélkül dolgozzon.

Ily körülmények között a megegyezés nem sikerült és a szervezett bányászok tovább sztrájkolnak és piketelnek a Crowe bányákban, míg a társaság sztrájk törőkkkel kísérletezik. A sztrájk törőkkkel való munka azonban sehogy sem megy és a szervezett bányászok erősen biznak benne, hogy a társaság végül mégis csak megegyezést köt, ha látja, hogy kudarcot vall a sztrájk törőretek.

IDŐ ELŐTT FELROBBANT LŐPOR KÉT BANYÁSZT MEGÖLT.

A Philadelphia & Reading Coal and Iron Company bányájában Shenando, Pa.-ban a bányászok a szén belvőéhez lépport tömtek a lyukakba.

Az egyik tömés idő előtt felrobbant és az ott foglalatostokölt.

Aknamunka a washingtoni magyar követ ellen

Két világrész cselszövi közösen működnek, hogy a magyar képviseletet teljesen kicseréljék az Egyesült Államokban. — Az "Ébredő magyarok bűnszövetkezte" vezeti az ostromot a magyar követ és a konzuli kar ellen. — Nuber Sándor, Ludwig Ernő, Kőrössi Endre, Marczinkó József, Haller István és Huszár Károly egy gyékényen.

Mielőtt szenciós értesüléseinket leközlölnék, jónak látjuk — ez uttal már nem először — leszögezni a Magyar Bányászlap álláspontját a magyar kormány itteni képviselőivel szemben.

A magyar kormány fehér kormány, amely ismét, most már vagy hatodszor kitalálta ezt a lapot a megcsontított magyar földről. Ez az újsg októberista újsg, és így a jelenlegi rendszerhez, vagy mint ők magukat hívják a mostani "kurzushoz" legfeljebb csak utatlat ha fűzi.

Semmiféle összeköttetésben nem állunk az itteni magyar képviselettel. Sem politikai, sem "üzleti" összeköttetésben.

Csak a konzuli hivatalokkal van dolgunk, egy-egy bájba jutott bányász ügyében igen gyakran.

Mikor azonban a követet és konzulokat kinevezték, mi megírtuk, hogy a diplomáciai karban soha nem fogjuk a magyar kormány képviselőit nézni. Szerintünk ők itt nem a kormányt, de az országot képviselik.

S minthogy pártpolitikával sosem próbálkoztak, s minthogy a hozzájuk került ügyekben nemcsak példás de utóéletmentlen előzékenységgel és lelkiismeretességgel jártak el mindig; s minthogy továbbá Magyarországot érdeklőben a legérthetőbb propagandát fejtették ki mindig, mi elhatároztunk nem bántuk meg.

Szerintünk kötelességüket töltik telhetőség elvégzését és az amerikai magyarsággal szeretettel keresték és találják meg az érintkezést, mőtá itt vannak.

S minthogy a fehér kurzus kormányja októberista képviseletet amugy sem fog kinevezni, mi jobb magyar követéséget vagy konzulikat a mostaninál egyelőre nem igen tudunk elképzelni.

Ezek a sorok megmagyarázhatják, hogy miért bánt bennünket az az undok aknamunka, ami évek óta folyik, de amely egyre szervezettebb, egyre merészebb és — mondhatnánk — egyre szemtelenebb lesz itt is, oda-át is.

Az alábbi értesüléseinket egyébként egy magyarországi elvbáratunktól kaptuk, aki nem az első ízben küld a számunkra szenciós tudósításokat a magyar politika kuliassa titkárból.

Ez a barátunk tudatta első ízben, hogy Zadravetz püspököt ittmazdái szándékkal küldték ide, s bár eleinte ezt mindenki tagadta, később Zadravetz a hír igazságát maga is elismerte. Hogy még sem jött ide, az nem a magyar kormányon és nem Zadravetzen, de amerikai hatóságok akaratán mult és erre is még egyszer vissza fogunk térni.

A jelenlegi értesítés a maga formájában szintén regényesen hangzik, de annak igazságában — legálabb alapvételeiben — semmi okunk sincs kételkedni.

Az amerikai magyarok előtt nem titok régen, hogy bizonyos magyarországi és amerikai magyar körök állandó izgatást folytatnak nemcsak a washingtoni magyar követ, de az összes amerikai magyar konzulok ellen is; és arra törekszenek, hogy valamennyit kicseréljék.

Eleinte inkább egyéni akció volt annak a két-három jelentékeny embernek az igyekezte, akik ezt az izgatást és aknamunkát megkezdtek, időközben azonban mind többen csatlakoztak a kezdeményezőkhöz; és ma már egész érdektársaság dolgozik rajta, hogy különösen Széchenyit és Winter főkonzult kirobbantsák állásaikból.

Természetes, hogy akik valamilyen rend felborítására törekednek, azok első sorban a fehér lenin-gyerekeknek, az ébredő magyarok bűnszövetkezeténél keresnek itt fegyverbarátsá-

got s így érthető, hogy az egész akció lassan-lassan az ugynevezet intranzigens fehér csoport égisze alá helyezkedett igyekeztével.

A cselszövi banda tagjai most már sokan vannak. A legkülönbözőbb elemek verődtek egy táborba, hogy céljaikat elérhessék — mert célja mind-egyiknek van s úgy látszik, hogy a közös cél együtt tartja őket, a míg céljaikat el nem érik.

A kirobbantási törekvéseknek a pionereijal perkedti Nuber Sándor és Haller István, a kik réges-régen szemet vetettek az amerikai diplomácia állásokról.

Nuber Sándor volt köztük a legügyesebb, mert ő egészen az utóbbi időig titokban tudta tartani, hogy voltaképpen ő keveri a színpalok mögött a kártyát és ezzel voltaképpen bizonyoságot tett róla, hogy nem is olyan egészen buta diplomata, mint a milyennek régi állásai-ban bizonyult a multban.

Nuber Sándor itthon eleinte csak a szájasabb ébredőket toltatni, hogy voltaképpen ő keveri a színpalok mögött a kártyát és ezzel voltaképpen bizonyoságot tett róla, hogy nem is olyan egészen buta diplomata, mint a milyennek régi állásai-ban bizonyult a multban.

Hogy azonban igyekvéseit a yizen-tul is sikerrel támassza alá, megindította az offenzívát az amerikai magyarok közt is, ahol szintén az ébredők táborát nyerte meg a céljainak.

Előretolt katonái odaát Ludwig Ernő, Kőrössi Endre és Szabó plébános voltak, akikhez később többen is, mint pl. Marczinkó plébános és látszólag Berko D. Géza is csatlakoztak.

S amilyen arányban nőtt az izgatás a víz mindkét oldalán, éppen oly arányban nőtt a tábor, amelyhez minden érdeklődő politikus hozzá csatlakozott, aki alatt itthon a talaj égni kezdett, vagy aki valami módon hozzá tudott dörgölni az amerikai magyarokhoz.

Nem titok már itthon, hogy Huszár Károly volt miniszterelnök is segédkezet nyújt a cselszövieknek, amint ahogy Amerikában is csatlakozott a táborukhoz a katolikus és református papság egy jelentékeny része.

S ha érthetetlennek is látszik, hogy miképp verődött egy táborba ez a nagyon is különböző elemekből álló érdekcsoport, megtaláljuk a magyarázatot, ha analízáljuk az egyes emberek céljait ezekben a törekvésekben.

Nuber Sándor, akit tudomásunk szerint őszintén utál Amerika magyarsága, az első perctől kezdve arra törekedett, hogy Washingtonba küldje a

magyar kormány a Széchenyi helyére.

Ennek az embernek a közismert és példabeszéddé vált butaságát mi sem jellemzi jobban, minthogy éppen oda akar menni követnek, ahol olyan kudarcot vallott régi diplomáciai karunk és ahol ő egy csöppet sem lenne a kormány előtt rokonszenves.

Nuber Sándornak eleinte kevés esélye volt meghallgatásra. Itthon mindenki tudta, hogy ostoba ember, rossz diplomata és hogy a végletekig tapintatlan.

Valahogy azonban pártfogókat szerzett és még egyelőre ismeretlen erők egyre előbbre tolták a külügyminisztérium szolgálatában.

Csak érthető, hogy törekvéseiben csatlakozott hozzá Ludwig Ernő, aki egyelőre csak a new yorki főkonzuli székre vágyik, de aki szintén szívesen képviselné a magyar kormányt a washingtoni fehér házban.

Megosztották tehát egymás közt a szerepet és amíg Nuber itthon igyekszik rajta, hogy az egész amerikai képviseletünket kicseréljék, addig Ludwig Ernő Amerikában keres talajt a társulatának.

Nuberek idebenn sikerült maga köré gyűjteni mindazokat az elemeket, amelynek tagjai nagyon szeretnének bizonyos okok miatt Magyarországtól távol élni, de akik ezt úgy szeretnék megtenni, hogy dollárfizetéseket huzzanak a magyar államtól.

Megnyerte első sorban a halálereket, s vele együtt mindazokat a nagyobbára ébredő kalandorokat, akiknek egy-s-más ok miatt erősebben ég a talaj a lábuk alatt, és megnyert egy nagy ütőkártyát, mikor Huszár Károly is csatlakozott ezekhez az igyekezetekhez.

Huszár Károly egyelőre ellenlábas Nuberek, mert hiszen mindketten a követés felé törekszenek, de minthogy mindkettőjüknek Széchenyi áll az utjukban, egyelőre jól megférnek együtt.

Huszár Károly, a Bacsó-Somogyi gyilkosságok idejének szomorú emlékü miniszterelnöke tudvalegleg itthon végképpen lehetetlenné tette magát az Amerikai-Magyar Bank botránya révén.

A hazatelepedett pár amerikai zsidó kalandornak Huszár Károly első perctől kezdve cégtáblája volt és a kínos és botrányos emlékü összeomlás a politikai lehetőségeit is maga alá temette mindörökre.

Érthető, hogy ilyen körülmények közt Huszár Károly nem

(Folytatás a 4-ik oldalon.)

GYÖNGYÉLET A TENNESSEI CO-OPERATIVE BANYÁKBAN

A szétozott "nyereségrészesedés" nem felel meg még az 1917-es munkabéreknek se. — A munkaszabályzatok előírják, hogy sok olyan munkát ingyen kell végezni, amiért ezelőtt fizetés járt.

Tennessee államban az ottani New River nevű szénmezőn a szervezett bányászok frontját — sajnos — éppen úgy áttörték a tőkések, mint az ország más részeiben. Sikerült a bányauraknak itt is rávenni a bányászokat, hogy hagyják ott szervezetüket és "társuljanak" velük a bányákhoz.

A hiszékeny bányászok itt is leprementek. Nem vették észre, hogy a "társulás" csak arra jó, hogy a bányaurak kibujjanak ezzel az alól a szerződéssel, melyet egyszer aláírtak.

Mert a tennesseai bányaurak aláírták tavaly a szerződést, melytől most meg akarnak mindeképpen szabadulni.

A tavasszal lezárták a bányákat azzal, hogy nem képesek a szerződésben foglalt munkabéreket megfizetni. Akkor még ájtatosan égnek meresztették szemüket és azt mondták, hogy isten ments, de hogy akarják ők a uniót letörni, csak éppen most le kell zárniok, mert olyan sokba kerül a szén termelése, hogy nem gazdaságos a bányák üzemben tartása. És azt ígérték, hogy csak akkor nyitják meg, ha újra haszonnal lehet a szén eladni.

Most azonban, úgy látszik, megdöntötták a dolgot és mégis csak a unió kiirtása a cél. Igaz a bányaurak most is azt mondják, hogy ők nem akarnak ártani a szervezetnek, sőt ők olyan jó barátai a munkásaiknak, hogy ők, még társul is veszik őket bányákhoz. Igaz, ez nem jutott eszükbe addig, míg jó üzlet volt a bányászat, míg haszonnal lehetett eladni a szén. Csak most látják ennek szükségét, amikor olcsó nagyon a szén.

A tennesseai co-operative bányászok se kapnak fizetést hanem "haszonrészesedést" — nek keresztelek el azt, mit a pedaborítékban kiadnak.

Mikor a bányászok lépéremtentek és otthagyták a szervezetet, azt ígérték nekik, hogy a "haszonrészesedés" alig marad majd valamivel alul a régi munkabéreknek, de sőt azt is ki-látásba helyezték, hogy még esetleg több is lesz.

Nagy volt aztán a bányászok meglepetése, amikor megkapták az első "haszonrészesedést" és kiderült, hogy egy-egy tonna szén termeléséért még annyit se kaptak, mintha a 17-es munkabérek lennének érvényben. Ugyan ilyen arányban kapták a kompánia munkások is fizetéseiket.

Ez azonban még nem elég. A "társulajdonos" bányászoknak olyan munkafeltételeket segeztek ki — természetesen azt nem kérdezték meg a bányaurak új társaitól, hogy elfogadják-e azokat — hogy amikor azt meglátták, többen azt

indítványozták, hogy menjenek sztrájkba ellene. Többek között az is benne foglaltatik, hogy a foremanoknak egyetlen szénladól se szabad addig a bányából kiengedni, míg a csekkokról meg nem állapítja, hogy aznap már 5 káré szénét megrakott. Sok olyan munkát kell végezniök, amikért ezelőtt fizetést kaptak.

A bányászok most már látják, mit jelent nekik a társulajdonosság és szeretnék már visszacsúszni az egészet. Igen ám, de a társaság azzal ijeszti őket, hogy aki megszegi a társulajdonosi szerződést, azt bíróság elé állítják. Szóval a bányászoknak feltétlenül be kell tartani a szerződést, de a bányauraknak szabad volt felugrni a jacksonvillei egyezményt.

Mégis sokan inkább megszőknek onnan, minthogy majdnem ingyen ladolják a szén. Fogy is egyre Tennesseeben a New Riverén a "társulajdonosok" száma. És azt hisszük, nincsen messze az idő, amikor le kell majd zárni a "társulajdonos" bányákat és a bányászok visszatérnek a szervezetbe, melyet olyan könnyen cserben hagytak.

TILTÓ PARANCSA A SZERVEZET ELLEN MOUNDSVILLE, W. VA.-BAN.

A Ben Franklin Coal Company és a Glendale Coal Company tiltó parancsot vett ki a szervezett és a szervezett bányászok ellen.

E két társaság bányáját a szervezet be akarta szervezni és ezért küldött oda szervezőket, akik meg is kezdték a munkájukat.

Mikor a társaságok látták, hogy a szervezet eszméje mint hódít a bányászok között, azonl tiltó parancsot kértek a bíróságtól, hogy ilymódon megakadályozzák a bányászok beszervezését. Ez azonban ugy se fog sikerülni a társaságoknak, legfeljebb elődázhatják, de meg nem akadályozhatják a bányák beszervezését.

KEVESET DOLGOZNAK ILLINOISBAN A BANYÁK.

Illinois bányái közül, mint azt a most nyilvánosságra hozott kimutatásból kiderül, mindössze csak egy harmadrész van üzemben. Azonban ezek a bányák is csak 25 százalék időt dolgoznak a munkahéttől, azaz általában másfél napot.

Ha tehát az összes bányákat és a teljes munkaidőt tekintjük, úgy Illinoisban a bányák átlagban csak egy fél napot dolgoznak.

MAGYARORSZÁGI HIREK

A nyomoruság fészkei
a főváros közepén

Az Andrássy-ut teljes kitérő, pazar elevevényével zug és ragyog. Boldog fiatal mamák, sikkes, egyenruhás úrsékek tologatják a főlelő, mikor babákat a kis gyermekokcsikban. Robognak a fogatok, túlköl az autó — a nyári nap fényében az egész ut olyan, mint a Bőség, a Boldogság aranyfolyama. S ettől a tündökléstől három háznyira, a Csengery-utca 41. sz. alatt, a nyomoruság egy olyan tanyájára bukkunk, aminek képest a Gorkij éjjeli menedékhelye — a rokokó-korszak szalónja.

Cseppkőbarlang mint lépcsőház

A ház valamikor igen mutatós, diszes épület lehetett, gótikus stílusú homlokzatával, ami aránylag elég épen megmaradt. Hanem a földszintjén végig ugyancsak meglátszik az idő kegyetlenül romboló keze. A kapu alatt híre sincs már a burkolatnak, meztelen föld az egész bejárat s már itt megcsap a büzfészek pestises lehellete. S mikor az udvarra lépünk! Hepehupás, gidres-gödörös; a három emelet falai vakolatlanul merednek felénk, az ép ablaküveget keresni kell; az üveget többnyire papír helyettesíti. S a lépcsőház? Az igazán förtelmes egy látvány. Mozdírmákban láthatunk csak ilyent, amikor a borzalmas tanyájára vezeték embert s a rendező ambicionálja, hogy a legnagyobb mértékben kielégítse a publikumot, aki a pénzéért megfelelően irtózni és undorodni akar.

S a lépcsőház vastag gerendákkal van földücolva, mert különben a nyakunkba szakadna. Két és fél éve le is szakadt, Isten csodája, hogy emberéletet nem követelt áldozatul.

— Épen két lakó ment föl északra, — beszéli Blum, a házmester, — azok alatt omlott be, de még sikerült nekik a lépcső karfáját elkapniok, úgy lógtak a levegőben, míg leszedték őket.

A lépcsőház mellett bekukkunk egy ablakon, amely ugyan csak egy nyílás, nem rendes ablak. Öreg asszony ül a tégladarabokkal, törmelékkel teli puszta földön s burgonyát hámoz.

— Készítem az ebédet! — kiált ránk vidáman, egyáltalán nem látszik tragikusan venni a helyzetét, hogy nem embernek, hanem patkánynak való odubán lakik. Azaz nem egyben, hanem kettőben: mert a padozatlan előszobából még egy szobába van bejárat (ajtó nélkül). Ez a szoba még kisebb és ablaka egyáltalán nincs. A szőszoros értelmében egy nyirkos sötét barlang, amit el nem fogadna lakásul a rengeteg medvéje. Ott lakik Tóth Julcsa öreg napszámos asszony közös háztartásban az élete párjával, egy kőművessel.

De még ennél a borzalmas odunál is szörnyűsebb a viceházmesterné lakása — ha szabad ezt a lakás névvel megneveznünk. Néhány összetakolt deszka az ajtó, amely a lépcsőházból nyílik, s amely zár helyett madzaggal van bekötve. Épen jön haza a viciné: összehajtott, parányi asszony, olyan, mint egy erdei törpe. Ruháskosarat cipel s kioldja a lakása ajtajának madzagját, hogy betekinthessünk.

Megdöbbenve állunk meg a küszöbön.

— Ez a maga lakása?

— Ez, kérem alássan.

Egy fekete üreg torka sötétlik előttünk, mintha egy kályha kúrtöbe néznénk. Halomba hányva egy csomó rongy: ez a házaspár ágya, mert a vicinének ura is van. Ablaka jobb, ha nem is volna; mert az egy megrendezetlen helyre nyílik. Rettenet még csak elképzelni is, hát még látni — s hát még ott lakni! A középkori Velencében külső börtönökben pusztultak el az áldozatok.

S az egész lépcsőház inkább hasonlít egy cseppkőbarlanghoz, mint lépcsőházhhoz. Mert állandóan csurog-csepeg az ember nyakába a szennyvíz, a kloaka, a felsőbb emelet kiskadát szenny-elvezető csatornáiból. A vízvezeték ki van javítva (a földszinten), de nem tudnak belőle vizet venni, mert az edénybe csurog a szenny. A vakolat lehullatott mennyezet nádazása mindenütt kilátszik, s mikor véletlenül egy alátámasztó cölöphöz érünk, egy jóindulatu lakó figyelmeztet:

— Tessék vigyázni: mozog!

Mínthogy ennél határozottabban sebb halált kívánunk magunknak: sietünk elkotródni a lépcsőházból. A házmester siet biztosítani, hogy most már nagyszerű állapotok vannak ott, a multakhoz képest. Mert a házról a lakók két álló esztendeig vödörrel hordták ki a szennyet.

Hogy az alagsori lakások dohos, sötét fészkek, azt mondanunk is fölösleges. Az emeleti, főleg az utcai lakások még a körülményekhez képest tűrhető állapotban vannak. Egynek kivételével, amelyben uralkodó állapotokról nagy felháborodással beszélnek a szomszédok:

— Nem lehet az ajtókat se ki-nyitni, olyan búz árad ki abból a lakásból!

Ebben a lakásban Molnár Jánosnak, a népköltőnek, özege lakik, egy másik híhetetlenül öregkorának látszó anyókéval. Budapest kis vendéglőinek, kocsmáinak ismert alakja volt a költő, Hazafi Vercs Jánosnak utódja, aki kezében fokossal, lengő árvalányhajjal kalapban, magyaros ruhában járt és árulta muzsája termékeit. A poéta most földi lakásánál kétségtelesen jobb lakásba költözött; szánandó, szegény özege al-bérlelőből tengeti az életét.

— Hány ágyrajárója van? — kérdezzük a szomszédasszonyt.

— Nem ágyrajárók ezek, kérem, — hangzik a válasz, — mert ágy nincs a lakásban, csak kettő. A puszta földön fekszenek, egyik a másik mellett. Néha huszan is vannak.

Egy új fogalom alakul ki tehát: ágyrajárók helyett földre járók.

— Mikor a rendőrség razziára jön, — beszéli a házmester, — be se tudnak lépni, hacsak rá nem akarnak taposni az emberekre...

A rendőrség ugyanis havonta razziát tart ebben a házban, rendszeresen eredményesen...

Menekülünk innen, a folyosóra ahol a konyhából kitóduló illatot leszámítva, egy kis levegőt kaphatunk. Bűz és zsivaj — ez a ház szignatúrája, gyerek-sírás és gyerekviháncolás hangzavara teszi próbára az ember dobhartóságát.

Hány gyerek van ebben a házban? — kérjük a házmestert.

— Lehet vagy hetven; nekem magamnak is van hat darab...

A házmester, a derék szobafestő, egyébként úgy látszik, rendben tartja lakását, amely egy alacsony udvari épületben van. Az udvaron sirkóráktár, — az az előny megvan itt a lakóknak, hogy sirkórák szükség esetén nem kell messze menniük.

A ház egyébként valamikor a Chevra Kadisáé volt, azután magánkézbe került, husz évig egy ügyvéd bérelte. Ez idő alatt nem tette rá kezét tatarozó mes-terember. Most öv. H. L.-né tulajdona. Természetes, hogy a hatóság is beleavatkozott a dolgba. A lakók előadása szerint 50 milliónál több bírságot fizettek már ki az elrendelt tatarozások elmulasztása miatt s mult évi november óta 169 millió erejéig le van tiltva a ház-bér: ennyi összeget kell hatóság megállapítás szerint tatarozásra fordítani. Ez idő óta befolyt 39 millió — ezt javításra költötték. A tetőt most javítják.

Ideje, — bizonyodik egy jó asszony. — Mert addig a felső emeleti lakók esernyő alatt aludtak...

Mondom: most már megkezdődött a ház tatarozása. A kerületi eköljáróság szorgalmazza. Van rá oka. A VI. kerületi eköljáróság épületének hátsó ablakai ugyanis mind a ház udvarára néznek.

Nem tudjuk kinyitni az ablakainkat, olyan búz árad be a hivatalszobáinkba, — panaszkodnak a tisztviselők...

Hét és félmillió lelés egy pinceodúrt

Gyerünk azonban tovább. Nem kell valami messze közelebb fáradnunk: a külvárosi Szondy-utca 38. szám alatti két emeletes bérházban akad látnivaló. A szennyfűtő feketélt kapu alján áthaladva, a pincelepcső mellett kékrűhás fiatal asszony üldögél karonlító gyermekével s élvezi a napsütést, amiben lakásában soha, de soha nincs része. Levezet a nyaktörő, elkopott lépcsőn ebbe a lakásba. A sötét, szűk pincefolyosóból jutunk a valaha téglával kirakott földi konyhába (azért mondjuk, hogy valaha, mert a téglának ma már inkább csak emlékei vannak ott). A konyhából a szobába megyünk, nagynehe-

zen fedezzük föl az ablakát, egy lyukat az udvari szabad lépcső alá. Oda ugyan utat nem talál a napsugár. Az ágyon csecsemő sirdogál — van rá oka szegénykének. A férj cserepes, jelenleg is munkában van. Szomszédjaik a bádósok, azok is szobakonyhás pincebarlangban laknak, amelynek csak a pincefolyosóra van ablaka — a szuterén utcára eső fele ugyanis ületeknek van kiadva, a pincelakások ablakai tehát nem szolgálnak az utcára. Férjen, feleségen kívül még az asszony öccse is náluk lakik. Azonkívül persze gyerek is szép számmal a csurom vizes falu odvakban.

Hol az egyik gyerek beteg, hol a másik, hol valamennyi, — sóhajt a jóképű, rendes öltözködésű asszony, aki egyébként 3,600,000 koronát fizet ezért a bérleményért...

A viciné is az ő szomszédjuk a pincében. Fiatal napszámos asszony, akinek az ura meghalt. A konyhája 1, mond egy méter széles és két méter hosszú, a benyilója, ahol fekvőhelye van, valamivel, de csak valamivel tágasabb. Ablaka egyáltalán nincs, a korhadt deszkából összeeszkabált ajtón kívül semmi szellőztető. S ebben a helyiségben még hárman laknak kivéle: két férfi (egy vámrőr és egy napszámos) meg egy nő...

A kapu másik oldalán hasonló állapotokat találunk. Be akarunk nyitni az egyik barlangba: lakója siet az ajtó becsukni az orruk előtt. Fél az emberektől. (Egyáltalán egész utunk alatt gyanakvó szemek nézegetnek: — Adóemelés lesz ebből, ahogy beteszik a lábukat az urak!) A mellette lakó asztalosé ellenben készséggel ad fölvilágosítást kéréseinkre. Ajtja mellett gyalupad, az ura most is munkában van. Tenyérnyi két oda a birodalma, sötét, mint a Tartarus.

Hét és félmillió korona lelépést fizettem én ezért a házi-urnak, — mondja a főbérlelő...

Ahol nem hal meg senki

Felsőerdősor 27. Ez az a ház, amelyben nem hal meg soha senki. Hogy miért, azt mindjárt megtudjuk.

Magosföldszintes ház, amelynek alagsora mélyen a földben van. Egész emberraktár: a kör-épületben ajtó ajtó mellett, szegénység mellé zsufolva a szegénység. Olyan benyomást tesz ránk ez az udvar, mint valami fegyház udvara, ahol cella mellett cella van köröskörül.

Hány lakó van itt? — kérdezzük a házmestert, aki derék, ősz, tagbaszakadt napszámos ember.

— Harmincegy!

— És hány albérli?

— Több, mint százötven.

Ehhez a számhoz járul még a szokásos mennyiségű gyerek.

Az albérli, az ágyrajáró-tartás fő jövedelmi forrás ezekben a házakban. Benyitunk egy földszinti szoba-konyhás lakásba, a hol a konyhában is, a szobában is ágy ágy mellé sorakozik. Egyéb butornak nincs is hely. Itt a főbérlelő asszonyság 8-10 albérliért tart, csupa asszonyokat. Ez tehát még előkelő hotel: itt ágyon és nem a földön alusznak.

Egy-egy lakó 450,000 koronát fizet havonta, — világosít föl a házmester kalauzoló lánya — bevesz az albérliért heti 80 ezer koronát.

Miféle foglalkozásuk laknak ebben a házban? — kérdezzük tőle.

Többnyire napszámosok. — Munkanélküliek is vannak?

— Az van a legtöbb. Laknak itt koldusok is. Azoknak még legjobban megy a soruk. Legtöbb a jövedelmük...

A házat különben vállalkozó bérli, ugyanaz, aki a Szondy-utca 38. számot. Ugy látszik, ez nem rossz üzlet.

Ezt az udvart is éktelen gyerekszivaj veri föl. Az elpusztíthatatlan életerő szinte vigasztalóan hat ránk. Megkérdezzük a házmester lányától:

— Sok itt a beteg?

— Sőt kevés. A főorvos ur, mikor itt járt, még csodálkozott is rajta...

— És nagy a halandóság?

— Nem hal meg itt, ebben a házban, senki.

— Hogy-hogy?

Mert itt olyan szegény emberek laknak, hogy mire arra kerül a sor: mind a kórházba kerülnek. Csak a gazdag ember hal meg, kérem, a saját lakásában...

Tehát ha az ember a saját lakásában hal meg: az már fénytűzés. Ezért nem halnak meg a Felsőerdősor 27. számú házban...

S. E.

(Pesti Hirlap)

A FRANCIA SZÉNTERMELÉS MEGHALADJA A HÁBORÚ ELŐTTIT.

Háboru előtt Franciaország széntermelése kitett 40,000,000 tonnát, ez volt a rekord amit abban az évben értek el, amikor a kitermelt szén mennyisége a legtöbb volt.

A világháboru a francia széntermelést alaposan lecsökkentette, miután épen a leg-gazdagabb szénterületek olyan vidékeken vannak, ahol a harc a legerősebben dúlt.

A háborus pusztítások folyamán a francia bányák is pusztulásnak indultak, s mikor megtörtént a békekötés, annyira le voltak romolva, hogy 1919-ben a kitermelt szén mennyisége már csak 22,000,000 tonna volt.

Háboru után a franciák teljes erejükkel nekifeküdtek a francia bányáik újratemetésének és a német jóvátétel segítségével sikerült is a termelést már 1923-ra annyira felfokozni, hogy abban az évben már majdnem elérte Franciaország a békeévek kitermelését, amely nyílen 1923-ban 38,500,000 tonna szén bányászta.

Ezt követő évben, tehát 1924-ben a kitermelés felment 44,900,000 tonnára, tehát a háboru előtti évek rekord termelését is túlhaladta.

Franciaország szénfogyasztása kitett 1923-ban 67,500,000 tonnát, míg 1924-ben 71,000,000 tonnát, látható tehát, hogy Franciaország rá van szorulva a külföldi szén behozatalához, hogy teljes fogyasztását kielégítse és ezért ragaszkodott annyira a németekkel szemben a háborus jóvátételi követeléséhez, s ezért követelte a németektől, hogy annak egy részét a németek szénben fizessék meg. De azért keresett alkalmat arra is, hogy katonáival a németek leggazdagabb szénvidékét a Ruhr medencét megszállja.

A Magyar Bányászlap előfizetési ára egy évre 2 dollár.

Jó Borotválás

tökéletes kényelmet jelent, mert kitűnő, élesre fent pengét feltételez. Ön mindennap biztosíthatja magát, ha használja a

Valet Auto-Strop Razor

—Önmagát feni

—\$1-TÓL \$25-IG

MEGBIZHATÓ, PONTOS ÉS GYORS KISZOLGÁLÁST NYUJT EZ A BANK!

Üzletágak: POSTAI ÉS SÜRGÖNYI PÉNZKÜLDÉS. — BETÉTEK ELFOGADÁSA 4% KAMATRA. — HAJÓJEGYEK ELADÁSA MINDEN VONALRA. — KÖZJEGYZŐI ÜGYEK. Személyesen jöjjön vagy írjon ide:

American Union Bank

10 EAST 23rd ST. NEW YORK CITY. 1597 SECOND AVE. Cor. 11th Street. A bank 1597 Second Ave. alatti fiókjára minden nap este 8 óráig, hetfőn este 9 óráig nyitva van.

KIRÁNDULÁS MAGYARORSZÁGBA

A VILÁG LEGGYORSABB HAJÓJÁN

MAURETANIA indul S Z E R D Á N, New SZEPT. 23-ÍKÁN Yorkból hajnali 1 órakor

CHERBOURG-on Mr. S. M. Vukovitch a CUNARD LINE KERSZTUL new yorki irodájának tisztviselője személyes vezetésével.

MAGYAROK, kiknek szándékukban van e nyáron vagy az ősszel hazájukat meglátogatni, használják ki ezen nem mindennapi alkalmat és csatlakozzanak a kirándulókhoz. Mr. Vukovitch, ki tökéletesen jártas kirándulások vezetésében, Önnek fog utazni EGÉSZ BUDAPESTIG és ügyelni fog az Ön csomagjaira, utleveleire, vízumjaira, vámvizsgálatoknál, stb. Foglalja le helyét most. Bővebb felvilágosításért forduljon az Ön városában lévő hajóügynökségünkhöz, vagy írjon saját anyanyelvén alantl címünkre:

CUNARD LINE

1406—H St., N. W. WASHINGTON, N. C.

MAGYAR Bányászok!

Ha házat vagy farmot akar venni, vagy eladni, forduljon bizalommal hozzánk. Évek óta becsülettel szolgáljuk ki a magyarokat. Biztosítási osztályunk élet és balesetbiztosításokat ajánl a magyar bányászoknak. 10 és 20 éves biztosításokat kötünk, ami azt jelenti, HOGY MEG ÉLETÉBEN MEGKAPJA A BIZTOSÍTÁSI ÖSSZEGET. Magyar levelekre magyarul válaszolunk.

KISS AND KLEIN

Real Estate, Insurance & Brokers

202—204 SECOND NAT. BANK BLDG.

Brownsville, Pa.

MI LESZ ÖNNEL,

HA MEGÖREGSZIK?

Gondoljon öreg napjaira és vegyen olyan életbiztosítást, melyet

MÉG ÉLETÉBEN

KIFIZETNEK.

MAGYAR KÖTVÉNYT KAP, melyből Ön pontosan tudja, hogy milyen biztosítást vásárolt.

Bővebb felvilágosításért írjon a következő címre:

NATIONAL INSURANCE AGENCY
HIMLerville, KENTUCKY.

A Provident Life and Accident Insurance Co. vezérügynöksége.

SECOND NATIONAL BANK

Brownsville, Pennsylvania

Ne küldje pénzét idegen helyre. Ne menjen kis, gyenge bankba, hanem jöjjön hozzánk, a világ egyik legerősebb bankjába. BE-TÉTEK UTÁN 4 SZÁZALÉK KAMATOT FIZETÜNK és az első esztén pénzt felmondás nélkül fizetjük vissza. Pontos, lelkiszeretes kiszolgálásról biztosítjuk.

SECOND NATIONAL BANK

L. B. BULGER, Cashier. EARL HUSTON, President. Brownsville, Pennsylvania

ÁLLAMI SZABADALMAT szerzett jó eszméire. Kijelölje találmányát egy egyszerű rajzát, vagy mintáját. INGYENES tankönyv. ZOLTAN H. POLACHEK Patent Attorney — Prof. Engineer 70 Wall St., New York

A Magyar Bányászlapot bányászok írják, bányászokról, bányászoknak.

MAGYAR Bányáplézek Meséi

VIRÁG ANDRIS MEG A
HÁROM GROFNO.
Írta: Bácskai István.

(Folytatás.)

— Sajókut, Sajókut... Széles, fényes országút, mintha aranyból lettek volna a por-szemek is, amelyek ott táncoltak a napfényben... Aztán jött egy táncos fehér paripa, rajta egy szépséges szőke kisasszony... Fehér ostorral... Akkor talán fel kellett volna ugrani a ló hátára, ölébe kapni a gróf kisasszonyt és meglegyinteni a fehér ostorral a fehér lovat... És menni, menni, vágatni, széiben-napban, mindaddig, amíg el nem érnek valami tündérszigetre... Ugy, a hogy a mozbán látta... Ott minden ilyen szépen indult lányszóktetés boldogsággal végződik... Ott is maradt a kezében az ostora... Talán szándékosan dobta le a lány az ostort a földre... Jelnek... De ő vissza adta az ostort... Nem értette meg a dolgot... És így elment a fehér paripa...

Andrást vitte-vitte az álma messzire. A Biri hangja riasztotta fel:

— András, késő van, menjünk aludni. Biri összehajította a varrását — kis ruhát varrt a Jánoskának — és nem vette észre, hogy az András arca elváltozott a porcsón. A szeme kicsit megégyesedett. És nagyon feltartja a fejét, egyenesre huzta a vállát.

Biri azt sem tudta, hogy András egész éjszakán át nem aludt, mert Biri aludt a tiszta lelkiismeretű, elégedett emberek nyugodt alvásával. De András nem tudott aludni, bolond dolgokat álmodott ébren is, a sötét éjszakában nem látott a szeme semmit, ami figyelmeztette volna arra, hogy ő tulajdonképpen Virág András pennsylvaniai bányász ember, hites ura Bűrök Birinek, az apja ifjabb Virág Andriskának és Virág Jánoskának.

Virág András szombatra virradó hajnalban felkelt és felöltözködött. Frissen megborotválkozott, szép színes nyakkendőt kötött a fehér gallérja alá és a ruháját nagyon gondosan kikefélt.

Biri reggelit adott az urának és bucsuzáskor azt mondta neki:

— tiszteltem a grófkisasszonyt, ha ugyan emlékszik rám. És meg nem sértem vele. Mondja meg neki, hogy én vagyok az a rusnya lány, aki a szekéren ült, amikor a grófkisasszony hajtott a lovakat, amikor maga beverte a fejét.

Andrásnak minden perc egy órának

tűnt fel. Türelmetlen volt, lassan ment a vonat. Most már nem tudott álmodozni, világosság volt és a vonaton egyszerű emberek ültek. Olyanok, mint ő. Azokon látta meg, hogy milyen ember ő maga.

Azon gondolkozott, hogy mit is mondjon a grófkisasszonynak, amikor meglátja. Hogyan köszöntse? Kezet csókoljon talán neki, vagy csak hajtsa meg magát? Vagy mondja csak how do you do, mint otthon, az országon, a Pokolárokánál, amikor először meglátta.

András megérkezett a városba és megkereste a levélben megírt címet. Tiszta déli előtt volt, lanyhán és nagyon fényesen sütött a nap és vidító volt a friss levegő. Minden félelme elmúlt az utcákon. Teljesen nyugodtan ért a ház elé és nem is gondolt arra, hogy mi lesz, amikor megnyomta a csengőt.

Egy piszkos, kövér asszony nyitott ajtót és amikor megmondta, hogy a grófkisasszonyt keresi, nagyon végignézte. Megmondta az ajtószámot: második emelet, hátul.

András bekopogott az ajtón, amely azonnal kinyílt. És ott állt előtte egy kövér, kék nő, kopottsárga hajjal, cigarettázva. Piros selyem ruhában volt és mosolygott:

— Virág András? — kérdezte.
— Yes — mondta András nagyon halkan és merően nézte az előtte álló nőt.

Ez hát a Mária grófkisasszony? Ez az elhízott, öregedő asszony? Ez az a lány, aki a napfényben vágatott előtte a fehér paripáján? Mi történt itt? Boszorkányok üznek vele csunya tréfát, vagy csak az történt vele is, mint mindenkivel: elmúlt az idő és a szép fiatal friss lányokból lomha asszonyok lettek. Talán ő maga is ennyire megváltozott, csak nem veszi észre? Talán ő is elöregedett már, hiszen hogyan kímélte volna őt, egyszerű falusi Virág Andrást az idő, ha egy tündérszép grófkisasszonyra sem nézett könyörülettel.

— Na jöjjön közelebb Virág András és üljön le...

András leült, de nem tudott szólni egy szót sem. Hirtelen meggörnyedt a válla és fáradtnak, öregnek érezte magát.

— Talán meg sem ismer? Ugy-e, ha az utcán látott volna, nem ismert volna rám? Bizony, régen nem találkoztunk. A lakodalmán láttam utóljára... Ott táncoltam

is magával... Akkor még nem gondoltam, hogy itt és így fogunk találkozni... Reggelizett már? Adok magának egy kávé.

— Köszönöm szépen, reggeliztem már.
— No, de egy kis kávé csak megiszik velem, mert én még nem reggeliztem.

Mária grófkisasszony a függöny mögé ment és edényekkel kezdett csörömpölni. Ott volt a konyhája a fakó függöny mögött.

András csak most nézett körül a szobában. Szegényes butorozott szoba volt, a falon idegen emberek nagy arcképével, egy fiókos szekrény, a tetején éktelenül sok apró holmival, egy divány tele-tele kopottas selyempárnákkal és három különböző formájú szék. Az asztalon cigarettavégek egy csé-szében. Az egyik székre dobva ruhaneműk, leginkább selymek, rózsaszín selymek. Kis porcellánszobrok, közöttük biztosan volt pár nagyon értékes ritka darab is. A divány sarkában pedig egy baba, valamikor előkelő, finom, drága francia baba volt, amely lehunyja a szemét és azt is tudja mondani: ma-ma, ma-ma, de most már csak kopott baba volt. A pufoz arcáról lejött kicsit a festék és a csipkés ruhája is bepiszkolódott. Az egyik keze le volt törve és csak az egyik lábán volt cipő, piros bőrből.

András maga elé képzelte a sajkuti kastélyt, aminek a belsejét soha nem is látta. De tudta, hogy rózsaszín selyemmel van behuzva a Mária grófkisasszony hálószobája és tudta, hogy talán több szoba van a kastélyban, mint az egész faluban az összes házakban. És most itt lakik a Mária grófkisasszony.

Mária előjött a függöny mögül és hozta a kávé. Ő maga is leült az asztalhoz és szótlanul kezdte inni a kávé.

— Együtt reggelizek a grófkisasszonnyal — gondolta magában András —, a grófkisasszony saját kezével készíti nekem a reggelit.

Ránézett a grófkisasszony kezére. Fehér volt ez a kéz, és a körmei nagyon fényesek. Egy nagy gyémántköves gyűrű is csillogott az ujján.

András folyton ezt a kezét nézte. Ez tartotta azt a fehér ostort. Ez fogta a gyeplőszárat, amikor ő ájultan feküdt a kocsiában. Merte-e álmodni valaha, hogy a grófkisasszony reggelit készít neki.

Cigarettára gyújtott Mária és megkínálta Andrást is. András elfogadta a cigarettát

és egyszerre moziképek jutottak eszébe. Ott látott ilyenruhás, ilyenszőke nőket, akik cigarettáznak. Eddig nem is igen gondolt arra, hogy ilyenek tényleg élnek. Vagy, hogy találkozhat még velük.

— Hát hogy van András? Mit csinál, hogy megy a dolga? — kérdezte régi kedves hangján a grófkisasszony.

— Köszönöm szépen, jól meg vagyok.

— Mit csinál a felesége, ugy-e a Panna is itt van magával?

— Ó, a Panna már régen meghalt, ez már a második feleségem. A Bűrök Birít vettem el.

— Bűrök Biri? Erre nem emlékszem.

Andrásnak egy percig rosszul esett ez, de aztán belátta, hogy igaza van. Hogyan emlékezzék egy grófkisasszony egy olyan szerény, egyszerű leányra, mint amilyen a Biri volt.

— Tessék már elmondani, hogy hogyan került ide a grófkisasszony — sürgette András, mert úgy érezte, hogy nem is való az, hogy most magáról beszéljenek.

Mária nagyot sóhajtott:

— Nehéz azt elkezdeni András, mert jobb lenne nem is gondolni rá. De hát elmondom, ha már ide fárasztottam. Persze, maga nem volt otthon, amikor mi eljöttünk Sajókutról. Menekültünk. Csak az ékszerünket hoztuk magunkkal. Kimentünk külföldre, gondoltuk, majd haza megyünk ha elmulnak otthon a bajok. Egy unokabátyám jött velünk, talán ismerte is, a Tamás gróf. Azt hittük, hogy az ékszereinkből rengeteg pénzt kapunk, nagylábon éltünk, épen úgy mint otthon. A Tamásnak nem volt pénze, ő még békében elverte minden vagyonát, nekünk se volt egyebünk, mint a sajkuti birtok, meg az ékszereink. Kezdtük eladogatni az ékszereket. Tamás adta el egyenkint. Keveset kaptunk értük. Nagy zavar volt akkor mindenfelé. Aztán meghalt az apám. Napokig ájultan fektüdtem a bálnattól, pedig akkor azt hittem, hogy csak az apámat temetem. Nem tudtam, hogy az egész szép életem sirba megy az apámmal...

— Szegény, szegény kis grófkisasszony — mondta nagyon melegen András és lassankint épen olyannak látta a piros slafrokos lányt, mint odahaza. Fiatalnak, kedvesnek, tündéri szépnek...

A grófkisasszony sirt. András nem tudta, hogy mit csináljon, ebben a percben az éle-

tét is hajlandó lett volna odaadni, hogy megvigasztalja a szegény kis lányt.

— Amikor magamhoz tértem, azt mondtam Tamásnak menjünk haza. Tulajdonképpen otthon van a helyünk, akármilyen történet. Ha más kibírja, kibírjuk mi is. Legálább a saját fajtánkkal vagyunk. Odahaza mégis megvan a rokonságunk, aztán ott vannak a sajkutiak, éreztem, hogy azok nem hagynak bennünket elpusztulni... De Tamás nem akart jönni. Azt mondta, hogy ő nem megy el oda szegény embernek, ahol ur volt... Az ékszerünk egyre fogyott, a rokonoknak hiába irtunk, talán el se ért hozzájuk a levél, vagy ha elért, talán a válasz vészett el a nagy kavargásban. Akkor azt mondtam Tamásnak, hogy menjünk el dolgozni mindketten. Tamás engem ottlón el akart venni, de nem akartam hozzá menni. Lehet, hogy szeretett, de én azt hittem, hogy inkább a birtok miatt akar, mert neki semmije se volt. Folyton arra vártam, hogy Tamás újra megkéri a kezemet. Hozzámentem volna, mert egyedül voltam nagyon, mert féltem a nagyvilágban, abban a borzasztó kavargásban, ahol sohasem volt az ember biztonságban. Hiszen alig mertünk kimenni az utcára. Mindenfelé katonák, lövöldözések és az újságok tele rémesebb rémesebb hírekkel. Gondoltam, hogy ha Tamás megkér, most hozzámegyek. Először, mert tudom, hogy magamért szeret, hiszen most semmim sincsen és ki tudja, lesz-e valaha... Tamás nem akart dolgozni menni, pedig én mondtam, hogy én is elmegyek nevelőnőnek. Több nyelvet beszélek, zongorázni tudok, magamfajta ember csak ilyenből tud megélni, ha a munkára szorul... Tamás hallani sem akart a munkáról. Talán igaza is volt. Nem erre nevelték, és mit csinálhatott volna, hiszen nem értett egyebhez, mint a lóhoz...

— Akar egy kis likőrt, András? Nagyszerű likőröm van. Néha magam is iszom, ha nagyon elkeseredem, mert akkor legalább elfelejték mindent. Ígyunk, a sajkuti szép napokra...

András összekoccintotta a poharát a grófkisasszonnyal és csendesen mondta:

— a sajkuti szép napokra... — és fehérikig itta az édes italt.

(Folytatása következik.)

HEM BETEGEK FIGYELMÉBE!
Dr. HOITASH J. FRIGYES
SZEMORVOS
Wien (Bécs)-ből, Ausztriából
Huntington, W. Va.
SIMMO KELLER BLDG.
704 Fourth Ave.
HIVATALOS ÓRÁK:
délután 9—12-ig, délután 1—5-ig.
MAGYARUL IS BESZÉLNEKI

IAEGEREN
a legnagyobb és legjobb bevásárlási
forrás
ROSENZWEIG'S
DEPARTMENT STORE
Iaeger, West Virginia.
kitűnő férfi, női és gyermekruházati
cikkek és Army & Navy holmik.

A Magyar Bányászlap előfizetési ára egy évre 2 dollár.

KÉSZPÉNZDOLLÁRT KÜLDHET MAGYARORSZÁGBA

és az elszakadt részekre postán és sürgőnyileg is.

HAZAI JOGÜGYEKET legpontosabban intézünk elsőrangú hazai ügyvédek után.

MAJÓJEGYEK a legjobb vonalakra.

AFFIDAVITOK pontos készítése.

BETÉTEKRE 3 százalékos kamatot fizetünk.

HIMLER STATE BANK
HIMLerville, KENTUCKY

HALÁLRAÉGETT Bányász.

Edward Roach bányász, Panama, Illinoisban azzal foglalatosskodott, hogy egy bánya gépet gasolinnal tisztogatott.

A tisztogatás közben a gasolin tartály valamitől fellobbant és az égő gasolin végigfolyt rajta, mitől csakhamar lángokba borult ruhája is.

Mire bajtársai segítségére siettek és az égő ruhát letépték róla, olyan súlyos égési sebeket szenvedett, hogy pár percnél iszonyú kínlás után meghalt.

MEGLINCSELTEK EGY NÉGER Bányászt UTAHBAN.

Catlegaten egy néger bányász állítólag megölt egy másik embert. Emiatt az összes ott lévő négerekre támadtak s egy néger bányászt — kinek teljes ártatlansága utólag kiderült, — a feldühödt tömeg kihurcolta a szabadba és agyonverte.

A hatóság azonnal vizsgálatot rendelt el és ennek során egész csomó embert letartóztattak, azzal vádolva őket, hogy a szegény néger bányász meggyilkolásában résztvettek.

A letartóztatottak között van E. E. Jones az Utah Fuel Co. szuperintendense, Joseph Parmley, a társaság első tisztviselője, L. T. Davis a kompánia stór managere, az éjjeli őr és sok más alkalmazottja ennek a társaságnak. Mindnyájan emberöléssel vannak vádolva.

Bányatűz CANADÁBAN.

A British Empire Steel Corporation No. 11. számú bányájánál Canadában tűz ütött ki, mely a bányaépületekben és a bányai felszerelésekben hatalmas pusztítást végzett. Csupán a kompánia irodát lehetett megmenteni, a többi épület a bánya körül mind elpusztult.

A tűz okát nem sikerült kideríteni, a társaság azt hiszi, hogy gyújtogatásból eredt, mert a bányászok ottan is sztrájkban vannak s így mi sem könnyebb, mint őket vádolni gyújtogatással.

A sztrájkoló bányászok azonban tagadják a gyújtogatást és azt állítják, hogy ők tisztességes módon, békésen sztrájkolnak és távol áll tőlük minden ilyen erőszakoskodás és törvénytelenység.

MA ÉS 40 ÉVVEL EZELETT.

Az Egyesült Államok bányái manapság felhasználnak a bányákban 7,000,000 lóerejű energiát, melynek felét villanyáram szolgáltatja.

A bányákban ezelőtt negyven esztendővel, az emberi erőn kívül legnagyobb részt lovak és mulák dolgoztak, úgy, hogy ha bányaeszközök a negyven év alatt nem fejlődtek volna olyan tökéletesen és az emberiség nem ismerte volna meg a gőz és villanyerőt, úgy ma 7,000,000 lónak és mulának kellene a bányákban dolgozni a villany és gőz helyett.

Bányászors.

Hónapokig volt munkanélkül Harry Hatfield, Westville, Illinoisban, amikor behívták végül munkára.

Hatfield örömmel ment munkába, mert a hosszú munkátlan ság teljesen felemészítette kis pénzét és családjával együtt már nélkülözések között élt.

Szorgalmasan hozzáállott a munkájához, de alig dolgozott két órát, elérte a végzet keze. A tetőzet beomlott és Hatfieldet halálra zuzta.

Két órával azután, hogy olyan nagy örömmel kezdett a munkához, holtan húzták ki a bányából s örökre elpihentek azok a karok, melyek a hosszú munkátlan hónapok alatt vártak, egyre vártak, hogy lapátolhasák a szemet a mindennapi kenyér előteremtéséért és amikor végre dolgozhattak, a végzet örökre megbénította a munkájukat.

ELGÁZOLTA A VONAT.

Paola Foll 42 éves bányász, Marion, Illinoisban, munkájából a vasuti sínek mentén haladt hazafelé.

Egy fordulónál nem vette észre, hogy szembe jön vele egy vonat, mely elkapta és Foll oly szerencsétlenül esett a sínekre, hogy a vonat kerekei keresztülmentek rajta és teljesen összeroncsolták testét. Azonnal szörnyethalt.

A Magyar Bányászlap előfizetési ára egy évre 2 dollár.

FELGYUJTOTTAK EGY TIPLIT CANADÁBAN.

A British Empire Coal Corporation, Caledoniában, Nova Scotiában, Canadában lévő bányájánál tiplijét felgyújtották és a tipli teljesen leégett.

Caledoniában is már hónapok óta sztrájkolnak a bányászok holttestét a kövek tömege alól és így most a sztrájkoló bánya-

szok között keresik a gyújtogatót.

RÁSZAKADT A LEJÁRÓKÓ.

Nock Reshter dowell bányászra munkaközben egy hatalmas lejárárók szakadt, mely bajtársunkat agyonütötte.

Csak nagy munkával tudták holttestét a kövek tömege alól kiszabadítani.

Deardorff-Sisler Co.
HUNTINGTON'S
STYLE CENTER
424-34 NINTH STREET

AMIT MARY JANE MOND.

Én személyesen vásárolok Önnek. Én nagyon jól tudom, hova kell menni azért, amire Önnek szüksége van. Nincs szükség idővesztésre, nincs szükség fáradságra. Hosszu éveken át tanulmányoztam, hogy mit kell hordani és hol kell hordani. És Ön tudja azt, hogy a DEARDORFF-SISLER STORE mindenkor el volt és el lesz látva a legjobb árukkal, mert jelszavunk: "Értékesebb áru, jobb áru." Ez a store valóban a legelőnyösebb bevásárlási hely.

Egy store új árukkal és újabb kedvezőbb árakkal. Szolgáltatára készen

MARY JANE.

DEARDORFF-SISLER CO.

424—34 9th Street

HUNTINGTON, W. VA.

MAGYAR Bányászlap

HUNGARIAN MINERS' JOURNAL

HIMLerville, KENTUCKY.

Sürgönyeim—Telegram: Miners Journal, Kermit, W. Va.
Telephone: Kermit, W. Va. No. 7.Az egyedüli magyar bányászlap az Egyesült Államokban.
The Only Hungarian Miners Journal in the United States.Előfizetési ár: Az Egyesült Államokban \$2.00—Magyarországba \$3.00
Subscription Rates: In the United States \$2.00 — Hungary \$3.00

Megjelenik Minden csütörtökön. — Published Every Thursday.

ANDREW FISHER, Editor.

Magyar Bányászlapot bányászok írják, bányászokról, bányászoknak.
The Hungarian Miners Journal is Written for Miners, of Miners
by Miners.Entered as Second Class Matter at the Post Office at New York, N. Y.
Under the Act of March 3, 1879. Second Class Matter at the Post Office
of Himlerville, Ky.

KÖZÉP-PENNSYLVANIÁBAN

a bányászok nyomora napról-napra nagyobb és a kétségbeesés szélén állnak a bányászok, mert nem látják közeledni a kivetető utat ebből a siralmas helyzetből.

Közép-Pennsylvaniaiban rendes munkaviszonyok között átlag 1,700,000 dollár pedát fizetnek ki kéthetenként a bányászoknak, míg ebben az évben az átlag csak 550,000 dollárt tett ki. Tehát alig egyharmada a régi keresetnek.

És mert enni épen úgy kell minden embernek ha nincs is kereset, a gyerek lábáról a ruha és cipő is épen úgy leszakad a rossz időkben, mint a jókban, képzelhető, milyen viszonyok között élnek ott a bányászok.

De ebből az átlagos keresetből is csak azoknak jut, akik munkában vannak. Közép-Pennsylvaniaiban azonban tízezerrel vannak bányászok, akiknek hónapok óta sehol se jutott munka. Lezárták a bányákat és hiába mennek másfelé munka után, lehetetlen ott munkát szerezni. Elképzelhető milyen mérhetetlen nyomorban színlódnak azok a bányászok, akiknek semmi keresetük sincsen.

A szervezet tőle telhetőleg mindent megtesz, hogy enyhítse a rémséges nyomort. A baj azonban, hogy nem egyedülálló jelenség a közép-pennsylvaniai bányászok nyomora, másfelé is van siralmas helyzetben tengődő bányászok és így nehéz a segítség.

Most minden reménységük, hogy a keményszízenesek szerződésével kapcsolatban talán az ő helyzetükben is lesz változás. Ez az egyetlen reménységük és ettől várják, hogy talán meg hozza a mindennapi kenyeret, ami ma nem minden bányász családjára jut.

NEM TUDTÁK KIDERITENI

mi okozta Barrackvilleben a Bethlehem Mines Corporation No. 41 bányájában azt a borzalmas robbanást, mely harminchárom bajtársunk életét kioltotta.

Most volt ebben az ügyben Fairmonton a tárgyalás és mint rendszerint minden egyes bányaszerencsétlenség után, itt is eredménytelenül végződött a nyomozás. Nem derült ki, hogy ki okozta ezt a rettenetes katasztrófát.

Egy sereg szakértőt hallgattak ki, akik a legképtelenebb vallomásokat tették. Többen például azt a mesét találták ki, hogy ezt a robbanást — valaki készakarva csinálta. Volt olyan "szakértő" is, aki azt állította, hogy ezt a robbanást egy kívülről a bányába csempészett bomba okozta. És ezt a bombát természetesen bányászok dobták be.

Mindenről volt szó, csak arról nem, hogy ez a robbanás azért történhetett meg, mert a szénpor fel volt halmozva, hogy költséges kémelés szempontjából nem tettek semmit annak eltakarítása vagy veszélymentessé tétele érdekében. Pedig majdnem bizonyos, hogy ezért történhetett ez a robbanás.

De hát ha ezt megállapították volna, akkor természetesen valakit vád alá is kellett volna helyezni. És a szakértő urak nem olyan viszonyban vannak a bánya felelős vezetőivel, hogy ezt akarták volna. A vallomások menetéből látjuk, hogy épen ezt nem akarták.

Mit bánják ők, hogy elpusztult ott harminchárom kenyérkereső? Nekik harminchárom emberélet csak számot jelent, a kikeret már pótolta ki. Az ő felfogásuk szerint ez az ügy már nagyon jó elintézését nyert akkor, amikor megállapították a hátramaradottak segélyét. Ők azt hiszik, hogy a pár dollárral, amit vetnek a hátramaradottaknak, már be is van gyógyítva a seb, a mit a kenyérkeresők elvesztése okozott.

Csak már egyetlen esetben megtalálnák a szerencsétlenségek okozóját, csak egyszer börtönbe kerülne, akinek könnyelműsége bányászok halálát okozta, akkor biztosan jobban vigyáznának a bányákban a bányászok életére. De mivel minden vizsgálat eredménytelenül vagy legjobb esetben bűnbakul odaállított foremanok megbüntetésével végződik, addig nem fognak csökkenni a bányaszerencsétlenségek.

Barrackvillen amikor újra üzembe helyezték a halálbányát, a társaság szükségesnek látta, hogy értesítést adjon közre, melyben tudatják, hogy a bánya újra üzembehelyezésével egyidejűleg olyan intézkedéseket léptettek életbe, melyek jobban fogják a bányászok életét védeni. Ezzel elismerték, hogy eddig nem nagyon védtek azt. És még se tudják kideríteni, hogy ki a felelős harminchárom bajtárs haláláért.

A keményszénbányászok szerződése

A bányabárok visszautasítják a bányászok minden követelését. — Hallani sem akarnak béreelésről. — A szervezet felszólította a bányászokat: legyenek készen a sztrájkra. — Pinchot kormányzó akarja közvetíteni az egyezséget. — Miért drága a keményszén?

A bányászok és bányatulajdonosok közötti tárgyalások a mikor e sorokat írjuk még folynak Atlantic Cityben a keményszénbányászok szerződése ügyében.

A bányászok kiküldötteinek felerészre hazautazott a szénmezőkre és felszólítják a bányászokat a szervezet nevén, hogy tegyenek meg minden előkészületet arra, hogy sztrájk lesz. Különösen óvják a bányászokat a kémektől és árulóktól, mert a szervezetnek tudomására jutott, hogy a bányatulajdonosok egész légió léhűtőt alkalmazzak, akik magukat

bányászoknak adják ki és így a bányászok közé furakodva, le akarják őket hangolni, el akarják kedvetleníteni, el akarják tántorítani őket a szervezettől, hogy így a keményszénbányatulajdonosok győzelmét elősegítsék.

A bányatulajdonosok emellett a fizetett cikkek tömegét helyezik el a lapokban, melyeknek célja a közönséget is a bányászok ellen hangolni.

Szemenszedett valótlanságokat közölnek a keményszénbányászok fényes keresetéről és kitűnő munkaviszonyairól, melyek azonban — mint arra a

mult héten rámutattunk — csak a bányabárok képzeletének szüleműei.

Ezzel szemben Lewis elnök a szénbizottság jelentését olvasva fejükre és kimutatta, hogy a szénbizottság megállapítása szerint 45,670 keményszénbányász dolgozott a keményszénbányákban. Ezek közül 43,822 ember kevesebbet keresett egy évben mint 2,000 dollárt és csak 1,856 keresett többet, mint 2,000 dollárt. A 43,822 bányász közül, akik 2,000 dollárnál kevesebbet kerestek 22,000 bányász még 1,000 dollárt sem keresett egy évben.

Azok a szénbányászok, akik 1,000 dollár fölül 2,000 dollárig kerestek mind túllórtak és a valóságban 291-től 396 munkanapot töltöttek a bányákban. Azok, akik 2,000 dollárnál is többet kerestek, ugyiszlán éjjel-nappal dolgoztak, mert a munkanapok száma, a túlórákat beleszámítva, 292-től 470 napig voltak munkában.

Igy tehát azok az emberek, akik 1000 dollár körül kerestek egy évben, azért az 1000 dollárért 292 munkanapot dolgoztak, míg azok akik 2000 dollár körül kerestek, egész éven át meg szakítás nélkül munkában voltak és még 105 munkanapot kellett dolgozniuk túlórában.

Ugyancsak világossá derült arra is, hogy minden egy dollárból, amit a szénért fizet a fogyasztó, csak 31 cent esik a bányászra, tehát még a harmadrésze sem, ellenben 42 cent marad a társaságoknak és a royaltyt fizetett összegre, és a vasutaknak szállításért kifizetett összegekre, míg a többi a nagy és kiskereskedők hasznát képezi.

Egy tonna keményszén ára, ha az átlagos árat vesszük alapul, kitesz \$13.25-öt, ebből a széntermelés, szállítás, stb. körül foglalkozó munkásoknak jut munkabér fejében \$4.05, tehát nem egészen az egyharmad része az eladási árnak. A bánya eladja a szénét 6.27-ért, tehát \$2.22-vel többért, mint a mennyibe neki van, a vasut kap a szállítást \$4.48-at, tehát többet mint a bányász és többet mint a bánya külön-külön, a kiskereskedő már 13.25 dollárért adja, tehát a nagy és kiskereskedő haszna \$2.50.

Ez azonban a normális viszonyok mellett alakul így, mert mihelyt a szénben egy kis hiány van, a kereskedők azonnal felemelik az árat és ebből aztán csak ők látnak hasznát, a bányász és a bánya nem, ellenben a kereskedők gondoskodnak arról, hogy a közönség előtt a bányászokat okolják a magas áráért.

Sokat fizetnek a bányák a royaltyért, a bányászati jogért a föld tulajdonosoknak. Így a szénbizottság jelentése szerint a Girard-örökség után a tulajdonosok royalty fejében egy tonna keményszén után \$2.48-at kapnak most, holott még 1922-ben is csak \$1.20-t kellett fizetniük. Ezt kellene megfizetni, mert a royalty tulajdonosa még az újat sem mozdítja a szén termelése végett és mégis többet kap, mint a bányász, aki véres verejtékkel dolgozik azon. Hogy ez mennyire igazságtalan jövedelem, azt épen a Girard-örökség esete mutatja, melyet annak idején \$2,340.60 vettek és azután az ingatlan után, melynek értéke mindössze \$2,340 volt, royalty fejében az örökösök eddig bevettek \$18,980,000.00.

A keményszénbányászok tehát a legkevesebbet kapják a szén árából és átlagosan a valóságban nem keresnek többet mint 1200 dollárt évenként, ez pedig nem lehet olyan jövede-

KÖRUTAZÁSI JEGYEK
LESZÁLLÍTOTT ÁRON

\$192.50

NEW YORKBOL
BUDAPESTRE S VISSZA
(U. S. Revenue Tax külön)

Egy kitűnő alkalmat ajánlunk Önnek: ellátogathat az ó-házba, leszállított 2-od osztályú körutazási kiránduló jeggyel. Utasainkat külön vonattal vízi úton Hamburgból utazásuk céljára, tapasztalt vezetők felügyelete alatt.

Itt lakó idegenek, akik 12 hónapban belül visszatérnek, nem esnek a kvótátörvény korlátozás alá. Foglalja le helyét most.

Visszatérési engedélyért és más felvilágosításért forduljon bármely helyi ügynökhöz vagy

United American Lines
(Harriman Line) Joint Service with

Hamburg American Line

35-39 Broadway, New York.

Munkát kaphat

néhány jó magyar bányász.

Pár üres házunk is van. Sok magyar bányász évek óta dolgozik nálunk.

Jöjjön vagy írjon:
BOONE COUNTY COAL CORPORATION
Sharples, West Virginia.

lemnek tekinteni, hogy abból a bányász tisztességesen megélhetne, családját eltartatná és gyermekeit felnevelhetné.

Lewis elnök kerekén kijelentette, hogy a keményszénbányászoknak feltétlenül ragaszkodni kell a 10 százalékos béremeléshez, még ha sztrájk is lesz, mert igazságtalan dolog, hogy az, akinek nehéz, verejtékes munkája teszi lehetővé a többieknek a profitot, épen a legkevesebbet keresse és csak a kockázatot viselje. Mert évente átlag 500 keményszénbányász életét áldozza hivatásának, nem számítva azt, hogy 10,000-en felül van azok száma, akik kisebb-nagyobb sebesülést, csonttörést szenvednek munkájukért.

A keményszéniparban tehát jelenleg kilátástalan a megegyezés ügye és némi reményt egyedül Pennsylvania kormányzójának Pinchotnak kijelentése kelt, aki azt mondotta, hogy ha a bányászok és bányatulajdonosok nem tudnak megegyezni, ő felveszi a közvetítést a szembeálló felek között és minden erejével rajta lesz, hogy béke legyen a széniparban. Tehát ugyanazt a szerepet akarja betölteni, mint 1923-ban.

Az Atlantic Cityből érkezett utolsó híradások szerint a bányaurak azt hiszik, hogy a bányászok el fognak tekinteni bér emelési követeléseiktől és a régi munkabérek mellett fogják a szerződést megkötöni.

A Magyar Bányászlapot bányászok írják, bányászokról, bányászoknak.

WELCH VIDÉKI MAGYAROK FIGYELMÉBE!

Tisztelettel értesítjük Welch vidéke magyarságát, hogy elsőrangú

FÜSZER ÉS MÉSZÁROS ÜZLETET

nyitottunk. A vidéken nálunk szerezheti be legolcsóbban hus, zsír, szalonna, liszt és fűszerárú szükségletét. Áraink olcsóbbak, mint bárhol.

Minden törekvésünk oda irányul, hogy vevőinket becsületesen szolgáljuk ki és kiérdemljük a magyarság pártfogását.

HARRIS, WOODS & CO.

WELCH, WEST VIRGINIA.

KISS EMIL BANKHÁZA

A Magyar Királyi
Postatakarékpénztár
képviseelője

Az Északamerikai Egyesült Államok területén

UJ CIMÜNK

Fourth Ave. at 9th St.
NEW YORK

ALAPITVA 25 ÉV ELŐTT

KÉZI MUNKÁK

Importált D. M. C. Pamutok, Berlini kendők, Kész árak. Járások árak nagy raktára.

Kérjen ingyen árjegyzéket. Vidéki rendelést 24 óra alatt szállítunk.

CHAS. K. GROSS CO.
8803 Buckeye Rd. Cleveland, Ohio.

BANKUNK

sziklaszállard és minden tekintetben jó, pontos kiszolgálásban részesítjük felelt. Ne tartsa pénzt otthon. Ne küldje idegenbe, hanem tartsa nálunk.

BETÉTEK UTÁN 4 SZÁZALÉKOT FIZETÜNK. Betéteket felmondás nélkül fizetjük vissza.

The Bank of Masontown
Masontown, W. Va.

Magyar Bányászok!

Ha pénzt biztos helyen akarja tartani, forduljon hozzánk.

Igazgatónk és vidéki legnagvobb emberei. Pénzüket felmondás nélkül bármikor fizetjük vissza.

Most épül új bank palotánk az állomás mellett.

TUG RIVER NATIONAL BANK

C. S. DIEFFENDERFER
pénztárnok

IAEGER, W. VA.

Gyors Borotválás

kitűnő élesre fent pengével. Tompa penge lassu borotválást jelent. Tanulja meg, mit jelent a borotva kifejezése. Vegyen Valet A u tőstör borotvát. Kényelmes és gyors borotválást biztosít.

Valet Auto-Strop Razor

—Önmagát feni
\$1-TÓL \$25-IG

Szakadás az albertai bányászok között

Külön szervezetet alakítottak és harcolnak a szervezet ellen. — Kiknek az érdeke a szakadás?

A Drumheller szénmezőknél Alberta-ban a bányászok és a társaságok egyezkedési tárgyalása nem sikerült. A társaság ugyanis le akarta szállítani a bérket, amit a szervezet nem fogadott el. A bányászok ekkor sztrájkba mentek, de a tárgyalások nem szakadtak meg a szervezet és a társaság között, úgy hogy remélni lehetett hamarosan a megegyezést.

Ekkor azonban váratlan dolog történt.

A szervezett bányászok egy része a Union ellen fordult és azzal vádolta a szervezet vezetőit, hogy a bányászok kárára akarnak megegyezést kötni, bizonyára mert megvesztegették őket és a társasággal közölték, hogy a szervezet őket többé nem képviseli, ők külön szervezetet fognak alakítani és majd kiküldenek az új szervezethez megbízottakat a szerződés megkötésére.

A kivált bányászok mindjárt gyűlést is hívtak egybe és ezen a legélesebben támadták a szervezet ellen és a megjelenteknek azt mondták, hogy itt az ideje a szervezettel szakítani, mert a szervezet semmit sem tud elérni, mindig rosszabb és rosszabb feltételeket köt, a bányászokat a sztrájkban nem tudja kellően támogatni, mert nem a bányászokat tekintik, hanem azt nézik, hogy jó jobuk legyen a szervezet tisztviselőinek.

Ők majd megmutatják, hogy kell eljárni a bányászok érdekében, szakadjanak el a szervezettől és akkor majd minden jó lesz és hamarosan megegyezést kötnek, olyan feltételek mellett, amilyent a szervezet soha sem tudna elérni, mert a megvesztegetett tisztviselők nem tudják elég erősen képviselni a bányászok érdekét a társasággal szemben.

Ez a beszéd természetesen tetszett a bányászok nagyrészeknek, mert hiszen a bányászok jó része szereti hallani, ha vezetőit le árulózzák és megvesztegetéssel vádolják.

Az persze nem jutott eszükbe, hogy az állítólagos árulás és megvesztegetés bizonyítékait is kériék.

Igy történt, hogy a bányászok ezeknek az embereknek a lázítására csakugyan elszakadtak a szervezettől és megalakították a külön Uniót.

Mikor a társaság látta, hogy a bányászok maguk között sem férnek meg, közölte a szervezettel, hogy az előbb ajánlott feltételek mellett sem hajlandó már az egyezkedésre, még nagyobb bérvárást akar, a munkaviszonyok szabályozásában is olyan követeléseket támasztott, mely szintén hátrányosabb a bányászokra.

Az új szervezet pedig elküldte megbízottait ezzel egyidejűleg a társasághoz, ahol ugyanezeket a feltételeket ajánlották fel.

Természetesen ezeket a rosszabb feltételeket most már, mint nagy vívmányt akarják a szakadároknak feltálatni az új vezetőik, kérdés azonban sikerül-e ez, mert nem valószínű, hogy annyira vakok ezek a lázítóknak bedült bányászok, hogy még a rosszabbat is jobbnak látszák.

Annyi bizonyos, hogy néhány ember szerepelni akarása miatt, akik magukhoz akarták ragadni a vezetést, a bányászok elszakadtak a szervezettől és cserbenhagyták az igazi vezetőiket. Lehet, hogy azok, akik a bányászok között az egyenlenséget és szakadást előidézték, csak korlátolt, szűk látókörű emberek, akik azt hiszik elég

kimondani valamit s akkor már meg is valósulhat. Ezek azután hamarosan keservesen csalódnak fognak, csak úgy mint azok is, akik rájuk hallgatva, szakitottak a szervezettel.

De lehet az is, hogy ők a társaságok bérencel, akiknek szerepük volt, busás díjazás ellenében szakadást idézni elő a bányászok között, hogy a társaság annál biztosabban megvalósíthassa terveit és olyan fel-

BÁNYAPLEZRŐL-BÁNYAPLEZRE

Tisztelt Szerkesztő ur,

még nem sok ideje annak, hogy Horváth Kálmánt elítélték a bányászok és most már az, aki elítélte Horváth Kálmánt, az is egy piszkos sztrájk-törő lett és most már ő is a magyarok csufjává vált.

Ő még azt sem várta be, hogy az ő bányájuk meginduljon, hanem elment a farmingtoni 9-es bányába és így más szájából vette ki a kenyeret.

Ilyen szájhöskök azok a Réz Jóskaék. Még a Bémunkásba is betéttette, hogy Horváth Kálmán piszkos sztrájk-törő és csak pár nap telt bele és ő is az lett.

Már én, ha valakit annyira lehuztam volna, még ha éhen kellett volna halnom, még akkor sem mentem volna sztrájk-törőnek. Hiszen neki nincs családja sem, csak felesége van.

Hát máskor, ha valaki nem tudja bevárni míg a juni nyer, az ne dobjon követ senkire se,

tételeket diktáljon a bányászoknak, amilyen neki tetszik.

Ma még nem lehet tisztán látni a helyzetet, azonban a szervezet megbízottai meg fogják vizsgálni a való tényállást és akkor ki fog derülni, hogy mi volt az igazi oka a szakadásnak és kik állnak a háttérben és rángatják mint bábukat a gondolkodni nem akaró és a nagyhangu frázisoknak felülő emberek.

csak az dobjon követ másra, aki kitar a végsőikig.

Én még most is azt mondom, hogy bár csak nyerne a juni, de az nem fog bekövetkezni sem a 25-ik, sem a 26-ik esztendőbe.

Itt Granttownban annyi az ember, hogy mindennap jönnek új emberek, de nem kapnak munkát mások, csak a jó pik munkások.

Tisztelettel

HORVÁTH KÁLMÁN,

Granttown, W. Va.

UJBOL KAPHATÓ
GREEN BELA: Egyetemes angol-magyar és magyar-angol szótár 40.000 szóval, második javított és bővített kiadása. Tartalmazza továbbá a polgárosodáshoz szükséges kérdéseket és feleleteket. Ára \$1.00.
ANGOLUL beszélni, tanul és olvasni tanító kézikönyv, angol-rachongor és lemez-árjegyzékünk. Kérje részletes katalógust és lemezt a KEREKES TESTVÉREK KÖNYVTÁRÁRÓL.
208 EAST 66th ST., NEW YORK, CITY

OKeh Records

lemezgyár most készítettett új magyar népdal felvételeket.

Vajda Frigyes

a kitűnő és népszerű magyar népdalénekes, a new yorki Metropolitan Operaház tagja a legújabb népdalokat énekl:

"Katy Te..."

"Muskátlis kis ablakomat..."

"De jó volna mindent-mindent elfeledni"

"Rég szakadt fel a szívemből"

"Szeretnék májusi éjszakákon"

"Szeretem a két szép szemed"

"Fölmegyek az Ur Istenhez"

"Csak még egyszer haza tudnék menni"

EZT A 8 CSODASZÉP DALT ÉNEKELTE BE VAJDA FRIGYES ÉS MOST KERÜLTEK FORGALOMBA.

Ezek a lemezek kitűnően sikerültek és biztosan nagy népszerűsége tesznek szert.

AZ ÖSSZES MAGYAR FELVÉTELEK KAPHATOK NÁLUNK.

Angol lemezek is óriási választékban vannak.

OKeh

LEMEZEK A LEGJOBBAK, AZ ÉNEKES HANGJÁT LEGTISZTÁBBAN ADJÁK VISSZA.

Kérjen árjegyzéket.

B. & L. Furniture Co.

WILLIAMSON, W. VA.

FONTOS TUDNIVALÓK POLGÁROSODNI KIVÁNO MAGYAROKNAK

Kérdés: Mennyi ideig lehet távol az Egyesült Államoktól egy polgárjogért folyamodó idegen, a folyamodás napját megelőző öt év alatt?

Felelet: Semmi körülmények között sem tanácsos hat hónapnál hosszabb időre elhagyni az Egyesült Államokat. Miután a polgárosító törvényekben erre vonatkozó rendelkezések nincsenek, teljesen a polgárosító bíró hatáskörébe tartozik annak elbírálása, hogy jóhiszemű volt-e az idegen ideiglenes külföldi tartózkodása, vagy távollétével feladta-e az amerikai állandó lakosságát. Sok esetben megtörtént, hogy polgárjelölteket, hat hónapnál rövidebb távollét miatt is visszautasítottak, viszont van példa arra is, hogy egy év, vagy annál hosszabb ideig tartó külföldi látogatásról visszaérkező idegeneket polgárosítottak, ha igazolni tudták, hogy távollétükkal nem adták fel amerikai lakosságukat. A polgárjelölteket vizsgáló biztosok, a legtöbb esetben, nem ajánlják az olyan jelölteket polgárrá avatását, akik a folyamodásukat megelőző öt év alatt, hat hónapnál hosszabb ideig voltak távol az Egyesült Államoktól.

K.: Mennyi ideig tartózkodhat külföldön egy naturalizált amerikai állampolgár?

F.: Szülőházában két évig, bármely más államban öt évig. Hosszabb külföldi tartózkodás esetén elveszti polgárjogát.

K.: Elvesztem polgárjogomat, ha közvetlenül a polgárosodás után külföldre megyek?

F.: Polgárjogát nem veszti el, ha üzleti ügyben vagy látogatási célból megy külföldre. Ha azonban azért hagyja itt az Egyesült Államokat, hogy külföldön mint állandó lakos letelepedjék, amerikai polgárjogait elveszti. A külföldön állomásozó amerikai konzulok, ha tudomást szereznek arról, hogy egy naturalizált amerikai állampolgár, állandó lakosává vált valamely külföldi országnak, jelentéseiket ezirányban eljuttatják az illetékes amerikai hatóságokhoz. A törvény ilyen irányú rendelkezései csak az olyan naturalizált polgárokra vonatkoznak, akik öt évnél kevesebb ideje polgári az Egyesült Államoknak.

K.: Az első kihallgatáson jelen volt tanuk egyike elutazott a városból. Helyettesíthetem őt egy másik tanuval a végső kihallgatáson?

F.: Igen. Előbb azonban jelentkeznie kell új tanujával a Naturalization Examiner-nél, aki a végső kihallgatást megelőzően kihallgatja az új tanut.

K.: Rokonok lehetnek tanuk?

F.: Némely polgárosító bíróságon (mint például Chicago) nem fogadják el a jelölt közeli rokonait tanunak, ami annyit jelent, hogy testvér, sógor, após stb. nem lehetnek egy polgárjelölt tanul. Sokkal célszerűbb idegen tanukat vinni. A polgárosító bírák szempontjából a rokon-tanu vallomása sokkal kevesebb súllyal bír, mint az idegen tanu vallomása.

K.: Angolul beszélni és írni keveset tudok. Elegendő ez ahhoz, hogy átmenjek a polgárosító vizsgán?

F.: Az angol nyelv ismerete csak annyira szükséges, hogy megértse a kérdéseket és azokra meg is tudjon felelni. Ami az írást illeti, abból csak annyit kérnek, hogy a folyamodványát sajátkezűleg alá tudja írni.

K.: 1923-ban lettem polgár. Ezzel a polgárosodással kapcsolatosan polgárok lettem feleségem és kiskorú gyermekeim is?

F.: 1922 szeptember 22-ike óta, az idegen származásu fele-

ség nem nyer polgárjogot a férftől, polgárosodása révén. Feleségének külön kell polgárlevélért folyamodnia, első papírra azonban nincs szüksége. Kiskorú gyermekei önnel egyidejűleg lettek polgárokká.

K.: Ha egy amerikai polgár elvesztette polgárjogát azáltal, hogy külföldön férjhez ment egy idegen állampolgárhoz, az Egyesült Államokba való visszatérése után, mennyi idő múlva nyerheti vissza amerikai polgárjogát?

F.: Egy amerikai születésű nő, ha azért vesztette el polgárjogát, mert külföldön férjhez ment egy idegen állampolgárhoz, visszatérése napjától számított egy év után folyamodhatik polgárjogért.

K.: A polgárosító vizsgán elutasítottak, mert bizonyos kérdésekre nem tudtam megfelelni. Folyamodhatok újból?

F.: Igen. De jól teszi, ha a második esetben jól felkészül a polgárosító vizsgára. Járjon addig is olyan esti iskolába, ahol ingyenes polgárosító tanfolyam van.

K.: Baj az, ha egy polgárjelölt, az első papírjában tévedésből Magyarországnak tagadja meg a további hűséget, amelynek polgára volt, holott ma már — miután az a terület Romániához tartozik — román alattvaló és így tulajdonképpen a románoknak tartozó hűséget kellett volna megtagadnia?

F.: Az ilyen természetű tévedés teljesen érvénytelenné teszi az első papírt. Ha polgár akar lenni, előlőrl kell kezdeni. Ujra ki kell venni az első papírt és csak két évvel azután folyamodhat polgársággért.

K.: Ha egy embert bűnösnek találtak a prohibíciós törvények megsértésében, folyamodhat polgárjogért?

F.: A jelölteket vizsgáló biztosok az ilyen kihágásokra felhívják a polgárosító bírák figyelmét. Ezen az alapon a bírák már nagyon sok jelöltet visszautasítottak és az illetők, a visszautasítás napjától számított öt év után folyamodhatnak csak újra polgárjogért.

K.: Milyen esetekben nincs szükség a megérkezési bizonylatra?

F.: 1) Nincs szükségük megérkezési bizonylatra az olyan idegeneknek, akik 1906 június 29 előtt érkeztek az Egyesült Államokba.

2) Idegeneknek, akik az Egyesült Államok hadserege vagy tengerészete "honorable discharge" felmentvényével rendelkeznek, szintén nincs szükségük megérkezési bizonylatra.

3) Megérkezési bizonylatra nincs szükségük az olyan idegeneknek sem, akik a hadsereg-nél vagy tengerészetnél tényleges szolgálatot teljesítenek.

Óvja az Arcbőrét

Elég ha egyszer végig huz a kitűnően élesre fent pengével, az jól megeretválja Önt és amellet kiméli az arc bőrét.

Valet Auto-Strop Razor

—Önmagát feni —\$1-TÖL \$25-IG

A Magyar Bányászlap

az amerikai magyar bányászok egyetlen lapja, melyből megtudhatja HOL MEGY JÓL A MUNKA, HOL KERESNEK BÁNYÁSZOKAT.

A Magyar Bányászlap

minden dolgában tanáccsal szolgál, minden ügyét díjmentesen elintézi. A szolgáltatokért soha senkitől egy centet se fogadtunk el és nem is fogunk elfogadni.

Semmi egyebet sem kérünk ezért, minthogy ha lejárt előfizetése és dolgozik, ujtassa meg előfizetését és ha lehet

SZEREZZEN UJ HIVEKET LAPUNKNAK

Ha Ön szereti ezt az újságot, bizonyítsa azt azzal, hogy szerezzon lapunknak egy előfizetőt. Előre is szépen megköszönjük szíveségét.

A Magyar Bányászlap

előfizetési ára egy évre 2 dollár. Jugosláviába, Romániába, Burgerlandba 3 dollár. (Magyarország területéről ezidőszent ki van tiltva a Bányászlap.)

Cím:

Magyar Bányászlap
Himlerville, Kentucky

